

ग्रामीण कृषी मौसम सेवा
भारत मौसम विभाग
केंद्रीय कापूस संशोधन संस्था
नागपूर

हवामानावर आधारित कृषि सल्ला

दिनांक : 26-04-2022

नागपूर(महाराष्ट्र) साठी हवामान पूर्वानुमान - वर जारी :2022-04-26 (पुढील पाच दिवसांसाठी सकाळी ८:३० वाजेपर्यंत वैध)

हवामान घटक	2022-04-27	2022-04-28	2022-04-29	2022-04-30	2022-05-01
पर्जन्यमान (मिमी)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
कमाल तापमान (अं.से)	44.0	45.0	45.0	44.0	44.0
किमान तापमान (अं.से)	25.0	26.0	27.0	27.0	27.0
सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (टक्के)	32	35	33	30	31
दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (टक्के)	15	17	14	16	13
वाऱ्याचा वेग(किमी/तास)	15.0	13.0	11.0	12.0	14.0
वाऱ्याची दिशा(अंश)	333	328	13	343	304
मेघाच्छादन (ऑक्ट)	2	3	5	4	3

हवामान सारांश / चेतावणी:

नागपूर जिल्ह्यामध्ये, भारतीय हवामान विभाग, प्रादेशिक हवामान केंद्र, नागपूर च्या जिल्हास्तरीय मूल्य वर्धित अंदाजानुसार, पुढील पाच दिवस दिनांक २७, एप्रिल, २०२२ ते ०१ एप्रिल २०२२ दरम्यान आकाश निरभ्र ते आंशिकदृगाळ व हवामान कोरडे राहण्याची अधिक शक्यता आणि दिनांक २८ व २९ एप्रिल २०२२ रोजी तुरळक ठिकाणी उष्णतेची लाट राहण्याची अधिक शक्यता वर्तविण्यात आली आहे. पुढील पाच कमाल व किमान तापमान ४४.० ते ४५.० आणि २५.० ते २७.० अंश सेल्सिअस च्या दरम्यान तसेच सरासरी वाऱ्याचा वेग ११ ते १५ किलोमीटर प्रति तास राहण्याची शक्यता वर्तविण्यात आली आहे. विस्तारित स्वरूपाच्या अंदाज प्रणालीनुसार विदर्भ उपविभागामध्ये दिनांक ०१ ते ०७ मे २०२२ दरम्यान सरासरी पेक्षा कमी पाऊस आणि कमाल व किमान तापमान सरासरी एवढे राहण्याची शक्यता वर्तविण्यात आली आहे.

कृषि सल्ला:

उष्णतेची लाट राहण्याची शक्यता लक्षात घेता फळबागा, भाजीपाला व उन्हाळी पिकांना गरजेनुसार हलके व वारंवार ओलीत करावे. रब्बी पिके काढलेल्या शेताची त्वरित नांगरणी करावी, यामुळे जमीन तापण्यास मदत होऊन किडीचे कोष व घातक बुरशीचा नायनाट होण्यास मदत होईल व पेरणीसाठी जमिनीची मशागत चांगली होईल. माती परीक्षणासाठी मातीचे नमुने काढून ते अधिकृत किंवा शासकीय मृदा परीक्षण प्रयोगशाळेत योग्य शुल्कासह पाठवून माती परीक्षण अहवालानुसार पिक परतवे कृषी निविष्टा चे नियोजन करावे. ऊस, उन्हाळी भुईमुग, तीळ व मुग या पिकांना जमिनीतील उपलब्ध ओलावा व पिकाची गरज लक्षात घेऊन ६ ते ७ दिवसाच्या अंतराने ओलीत करावे. उन्हाळी भाजीपाला पिकाचे उष्णतेपासून संरक्षण करण्यासाठी ग्रीन शेड नेट चा वापर करावा. उष्णतेची लाट राहण्याची शक्यता लक्षात घेता फळबागा, भाजीपाला व उन्हाळी पिकांना गरजेनुसार हलके व वारंवार ओलीत करावे.

संक्षिप्त संदेश सल्ला:

उष्णतेची लाट राहण्याची शक्यता लक्षात घेता फळबागा, भाजीपाला व उन्हाळी पिकांना गरजेनुसार हलके व वारंवार ओलीत करावे.

पिक निहाय सल्ला:

पिक	पिक निहाय सल्ला
भुईमुग	भुईमुग पिकाला शेंगा भरण्याच्या अवस्थेमध्ये पाण्याच्या ताण पडणार नाही याची काळजी घ्यावी. शक्य असल्यास ओलीत करण्याकरिता तुषार सिंचन पद्धतीचा वापर करावा. भुईमुग पिकावर तंबाखूची पाने खाणाऱ्या अळीचा प्रादुर्भाव दिसून आल्यास आणि आर्थिक नुकसान पातळी ओलांडत असल्यास फ्ल्यूबेंडाअमाईड २०% डब्ल्यूजी ६ ग्राम प्रती १० लिटर पाणी या प्रमाणात मिसळून स्वच्छ हवामान परिस्थिती असताना फवारणी करावी.

फळे आणि भाजीपाला पिक निहाय सल्ला:

फळे आणि भाजीपाला पिक	फळे आणि भाजीपाला पिक निहाय सल्ला
आंबा	आंबा पिकावरील फळगळ कमी करण्यासाठी २० पीपीएम नॅफथालिक एसिटिक एसिड (एनएए) १० लिटर पाण्यात मिसळून मोहोरावर फवारणी करावी.
कोबी	सद्य परिस्थितीत ढगाळ हवामान लक्षात घेता, कोबी व फुल कोबीवरील वरील मावा किडीच्या व्यवस्थापनासाठी डायमेटोएट ३० ईसी १३ मिली किंवा सायंट्रानिलीप्रोल १०.२६ ओडी १२ मिली प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
फुल कोबी	सद्य परिस्थितीत ढगाळ हवामान लक्षात घेता, कोबी व फुल कोबीवरील वरील चौकोनी ठीपक्याच्या पतंग कीड व्यवस्थापनासाठी, क्लोरपायरीफॉस २० ईसी ४० मिली किंवा स्पिनोसॅड २.५ एससी १२ मिली किंवा फेनवलेरेट २० ईसी ५ मिली प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
संत्रा	फळबागेस जमिनीच्या प्रकारानुसार ७ ते १० दिवसांच्या अंतराने दुहेरी आळे पद्धतीने किंवा चौकोनी आळे पद्धतीने पाणी द्यावे. ठिबक सिंचन संच उपलब्ध असल्यास १ ते ४ वर्ष वयाच्या झाडाला १४ ते ६३ लिटर पाणी, ५ ते ७ वर्ष वयाच्या झाडाला ८७ ते १४३ लिटर पाणी व ८ वर्षावरील झाडांना १६३ ते २०४ लिटर प्रती झाड प्रती दिवस पाणी द्यावे. तापमानातील वाढ लक्षात घेता शेतातील गवत, तणस, गव्हांडा, कुटार असल्यास झाडाभोवती ५ ते १० सेमी. थर देऊन आच्छादन द्यावे, यामुळे बाष्पीभवन कमी होण्यास मदत होते व जमिनीत ओलावा टिकून राहतो आणि आंबिया बहराची फळगळ कमी होण्यास मदत होते.
संत्रा	या काळात पाण्याच्या ताणामुळे कोळी किडीची समस्या अधिकच वाढते. विशेषतः उन्हाळ्याच्या उत्तरार्धात ताणात झाडांना चांगले ओलीत करावे. डायकोफॉल* १८.५ ईसी २७ मिली किंवा प्रोपारगाईट* ५७ ईसी २० मिली किंवा इथिओन* ५० ईसी २० मिली प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळून १५ दिवसांच्या अंतराने दोन वेळा पाण्याच्या ताण बसला असल्यास लगेच फवारणी करावी. एप्रिल महिन्यात काळ्या माशीचा प्रादुर्भाव रोखण्यासाठी १५ दिवसांच्या अंतराने इमिडाक्लोप्रिड# १७.८ एसएल ५ मिली प्रती १० लिटर पाणी किंवा डायमिथोएट# ३० ईसी २० मिली प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळून झाडाच्या संपूर्ण पानांचा अंतर्भाव होईल अशा रीतीने फवारणी करावी जेणेकरून काळी माशी प्रौढ निघणे आणि ५०% अंड्यातून पिल्ले निघण्याच्या अवस्थेत या किडीचे प्रभावी पणे नियंत्रण होण्यास मदत होईल.
संत्रा	फळ गळ व्यवस्थापनासाठी जिब्रेलिक आम्ल १.५ ग्राम आणि युरिया १ किलो १०० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. यामुळे आंबिया बहार चांगला येण्यास मदत होते. (जिब्रेलिक आम्ल पाण्यात मिसळण्या पूर्वी १० मिली अल्कोहोल मध्ये मिसळावे). तापमानातील वाढ (४१ ते ४२ अंश सेल्सियस) लक्षात घेता २-४ डी १.५ ग्राम आणि पोटॅशियम नायट्रेट १ किलो १०० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. फळ बागांमध्ये प्रौढ अवस्थेतील रस शोषक किडीच्या व्यवस्थापनासाठी ३० पिवळे चिकट सापळे (३० x ४० सेंमी आकाराचे व आठवड्याच्या अंतराने स्टीकर म्हणून एरंडी तेलाचा वापर करावा) प्रती एकर १.५ ते २ मीटर जमिनीपासून उंचीवर लावावे.
संत्रा	डिंक्या प्रभावित भागाच्या प्रभावी व्यवस्थापनासाठी आतील भागास इजा होणार नाही याची काळजी घेऊन डिंक बाहेर पडतो भाग धारधार चाकूने किंवा पटाशीने खरडून त्या भागावर मेफेनोक्झाम* एमझेड ६८ (५० ग्राम) किंवा फोसेटील एएल (५० ग्राम) १ लिटर पाण्यात मिसळून पेस्ट तयार करून प्रादुर्भाव ग्रस्त भागावर लावावी. ३० दिवसांच्या अंतराने पुन्हा हि पेस्ट लावावी.

फळे आणि भाजीपाला पिक	फळे आणि भाजीपाला पिक निहाय सल्ला
संत्रा	बाग ६ वर्ष पेक्षा जास्त वयाची असल्यास १५० ते २४० लिटर पाणी प्रती झाड प्रती दिवस देणे आवश्यक आहे. अतिरिक्त बाष्पीभवन रोखण्यासाठी भाताच्या पेंढ्या (तनस) किंवा स्थानिक पातळीवर उपलब्ध सेंद्रिय किंवा अजैविक (Blackpolythene) साहित्यासह मातीचे आच्छादन करावे. मल्लिंग मुळे जमिनीतील ओलावा दीर्घ काळ टिकून राहण्यास मदत होते. बास्पोत्सर्जन कमी करण्यासाठी २% काओलीन ची फवारणी करावी. लहान फळांचा जीवाणूजन्य करण्याचा प्रादुर्भाव नियंत्रित करण्यासाठी कॉपर ऑक्सिक्लोराईड २५ ग्राम प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
कागदी लिंबू	लिंबाच्या १ ते ४ वर्ष वयाच्या झाडास ११ ते २७ लिटर पाणी प्रती दिवस प्रती झाड द्यावे, ५ ते ७ वर्ष वयाच्या झाडास ३४ ते ५३ लिटर पाणी प्रती दिवस प्रती झाड द्यावे, ८ ते १० वर्ष वयाच्या झाडास ६५ ते १०० लिटर पाणी प्रती दिवस प्रती झाड द्यावे.

पशुधन विषयक निहाय सल्ला:

पशुधन विषयक	पशुधन विषयक निहाय सल्ला
गाय	उष्णतेची लाट लक्षात घेता जनावरांना पिण्यासाठी स्वच्छ व थंड पाण्याची व्यवस्था करावी व सावलीमध्ये निवाऱ्याची व्यवस्था करावी. बैल व इतर जनावरांकडून सकाळी ११ ते दुपारी ०४ वाजेदरम्यान काम करणे टाळावे. गोठ्यातील तापमान गोठ्याचे शेड ला पांढरा रंग द्यावा. शक्य असल्यास शेड मध्ये पाण्याचा फवारा व फोगर्स चा लावावे. जास्त उष्णतेच्या काळात जनावरांच्या अंगावर पाणी फवारावे. जनावरांच्या आहारात हिरवा चारा, प्रथिने, खनिज मिश्रण व मिठाचा समावेश करावा. चरण्यासाठी सकाळी किंवा संध्याकळी सोडावे.
गाय	दुभत्या गार्डस ८ किलो वाळलेला चारा आणि ६ किलो हिरवा चारा आणि १ किलो खुराक द्यावा. खुराक मिश्रण करतांना मका, ज्वारी, बाजरी, गव्हाचा कोंडा, यांचा वापर करावा. खुराकात २० ग्राम प्रती किलो खनिज मिश्रण मिसळावे.

कुकुटपालन विषयक निहाय सल्ला:

कुकुटपालन विषयक	कुकुटपालन विषयक निहाय सल्ला
चिकन	कोंबड्यांच्या शेड ला कापडी पडदे लावावे तसेच हवा खेळती राहिल याची दक्षता घ्यावी.

इतर (माती / जमीन तयार करणे) निहाय सल्ला:

इतर (माती / जमीन तयार करणे)	इतर (माती / जमीन तयार करणे) निहाय सल्ला
सामान्य सल्ला	हवामान आधारित कृषी सल्ला पत्रिकेमध्ये नमूद तारखांची वैधता हि नमूद तारखेच्या मागील दिवसाच्या सकाळी ०८:३० वाजेपासून नमूद तारखेच्या सकाळी ०८:३० वाजेपर्यंत असेल, याची नोंद घ्यावी. *संशोधनावर आधारित शिफारस. दोन किंवा त्यापेक्षा अधिक रसायने किंवा संजीवके एकत्र मिसळू नये.